

IND I FÆLLESSKABET

JANNE HEDEGAARD HANSEN (AU)
CHARLOTTE RIIS JENSEN (AU/ABSALON)
METTE MOLBÆK (AU/VIA)
MARIA CHRISTINA SECHER SCHMIDT (AU/METROPOL)

DANISH SCHOOL OF EDUCATION

AARHUS UNIVERSITY

KL. BØRNE-UNGE TOP MØDE
2 FEBRUARY 2018

JANNE HEDEGAARD HANSEN
ASSOCIATE PROFESSOR

INKLUSION: RETTEN OG PLIGTEN TIL DELTAGELSE

Sikre alle elevers **ret** til deltagelse i de etablerede fællesskaber ved at:

Gøre det pædagogiske og didaktiske miljø tilgængeligt for alle elever

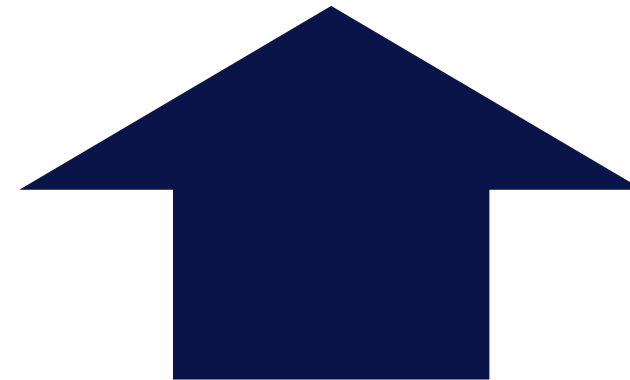
Sikre optimalt udbytte for alle elever både personligt, fagligt og socialt

Sikre alle elevers **forpligtelse** på at deltage aktivt i skolens sociale og faglige fællesskaber:

Gøre alle elever i stand til at magte at deltage

Sikre, at alle elever kan realisere deres potentiale for læring

FORHOLDET MELLEM ELEV OG FÆLLESSKAB

Skolens fællesskaber skabes gennem forhandlinger om både hensynet til det individuelle og det kollektive

Forhandlinger fører til en særlig social orden, der repræsenterer regler, normer, værdier, moral, rutiner

EKSEMPLER FRA DATA

Rutiner:

Læsebånd
Dukseordning
Månedens elev
Morgensang
Pauser

Regler

Række hånden op
Komme til time, når klokken
ringer
Ro
Ikke tale i munden på hinanden
Man må ikke 'dimse' med ting

Normer:

Vente på tur
Stå i kø
Være faglig interesseret
Ikke være fjollet
Selvrefleksion
Forhandlingsevne
Køn på den rigtige måde

Værdier:

Alle skal lære
Anerkendelse
Ligeværd
Hensyn til
forskellighed
Motivation
En god kammerat

DEN SOCIALE ORDEN OG FÆLLESKABETS GRÆNSER

- At skabe en social orden sætter grænse for forskellighed
- Et fællesskab kan rumme en høj grad af forskellighed, men der vil samtidig være grænser for forskellighed for at sikre, at fællesskabet ikke bryder sammen
- Skolen og dens sociale orden stiller krav til alle elever

ET CENTRALT SPØRGSMÅL

Hvordan håndteres både inklusions- og eksklusionsprocesser i det professionelle arbejde og samarbejde på en måde, så de i så høj grad som muligt sikrer alle børns deltagelse, læring og trivsel?

APPROACHING INCLUSION

FOKUS OG FORMÅL

- 4-årigt grundforskningsprojekt
- Udforske lærere, interne- og eksterne ressourcepersoners arbejde og samarbejde og betydningen heraf for eleveres mulige former for deltagelse i skolens læringsmiljøer
- **Hvordan** forhandles grænser mellem inklusion og eksklusion i arbejdet og samarbejdet?
- **Hvad** forhandles der om med henblik på at balancere hensynet mellem det individuelle og det kollektive
- **Hvem** forhandler grænserne for inklusion?

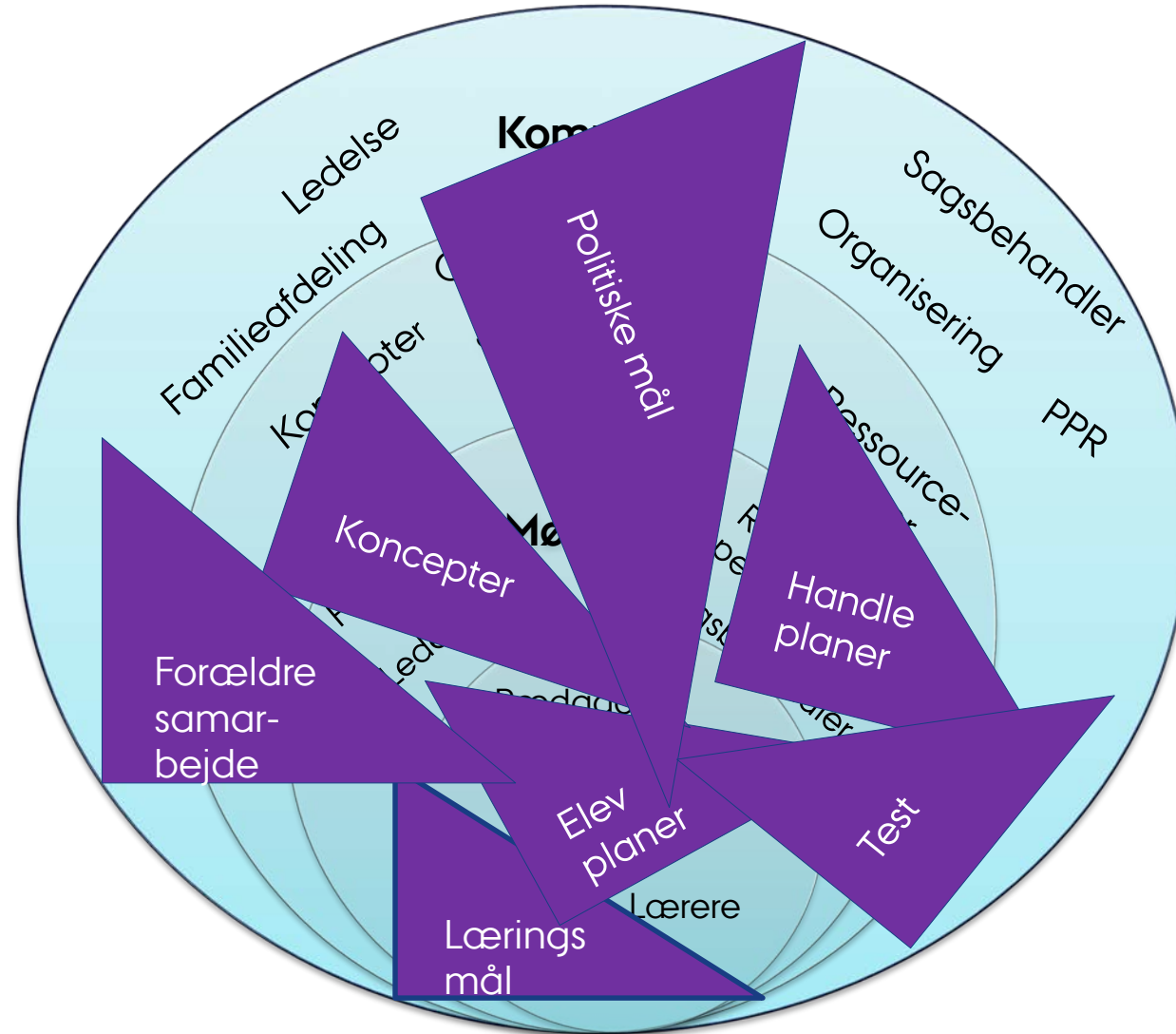

KONSTRUKTION AF DATA

- 12 ugers feltarbejde på 6 forskellige skoler i 12 forskellige klasser i indskoling og udskoling med videooptagelse og feltnoter fra klasserummet
- Lydoptagelse og feltnoter fra 72 forskellige typer af møder mellem lærere, interne og eksterne ressourcepersoner samt ledelse
- 27 fokusgruppeinterviews med udvalgte elever, lærere, interne- og eksterne ressourcepersoner

INGEN ENKLE SVAR ELLER HURTIGE LØSNINGER

HÅNDTERING AF KOMPLEKSITET

Kommunerne:

Klare politiske mål, investeringer i koncepter og modeller, efteruddannelse, reorganisering af PPR og dens rolle og funktion, prioritering af tæt kontakt mellem PPR og skolernes praksis

Skolerne:

Støttestrukturer: forskellige koncepter, manualer, modeller, trivselsundersøgelse, AKT-team, ressourcepersoner, skolepædagoger, inklusionspædagoger, m.m.

Møder:

Specialiseret viden og kompetencer aktiveres primært på møder, sekundært gennem observation i klasserne, eller ved at arbejde direkte med eleven på baggrund af de bekymringer, som lærere formulerer

Meget lykkes i forhold til at skabe mulighed for deltagelse af elever i undervisningen

Når opgaven bliver for svær for eleven, klassen eller lærerne overgår problemstillingen til specialisterne

Problemstilling søges forstået og løst i en anden kontekst end der, hvor den udfolder sig

Kapacitet aktiveres ikke på en produktiv måde til gavn for elever mulighed for deltagelse

Psykologens kapacitet aktiveres først, 'når alt andet er prøvet'

KAPACITETSOPBYGNING SOM DEKORATION

I klassen

I undervisningen forsøger lærere at balancere forholdet mellem elev og klasse

På møderne

Selvom der peges på kontekster i forhold til at forstå elevens situation, så indoptages de ikke, når der skal findes løsninger

Kommuner og skolers kapacitetsopbygning har karakter af dekoration frem for en reel videre udvikling af den inkluderende skole gennem forskydning af grænsen mellem inklusion og eksklusion

VILKÅRLIGHEDENS SYSTEMATIK

- Møder er ofte uformelle: ingen dagsorden, ingen referat, ingen systematik
- Møder har ofte karakter af brainstorm
- Der er sjældent krav om dokumentation hverken før, under eller efter møderne
- Der foregår sjældent analyser: modsatrettede udsagn forfølges ikke, problemforståelser får status som fakta, inklusionsfremmende eller hæmmende forhold identificeres ikke
- Der foregår en lav grad af refleksion over de udsagn, der fremkommer
- Der er lav grad af kobling mellem det, der foregår i klasserummet og undervisningen og det, som diskuteres på mødet – generelt fravær af fokus på udvikling af praksis

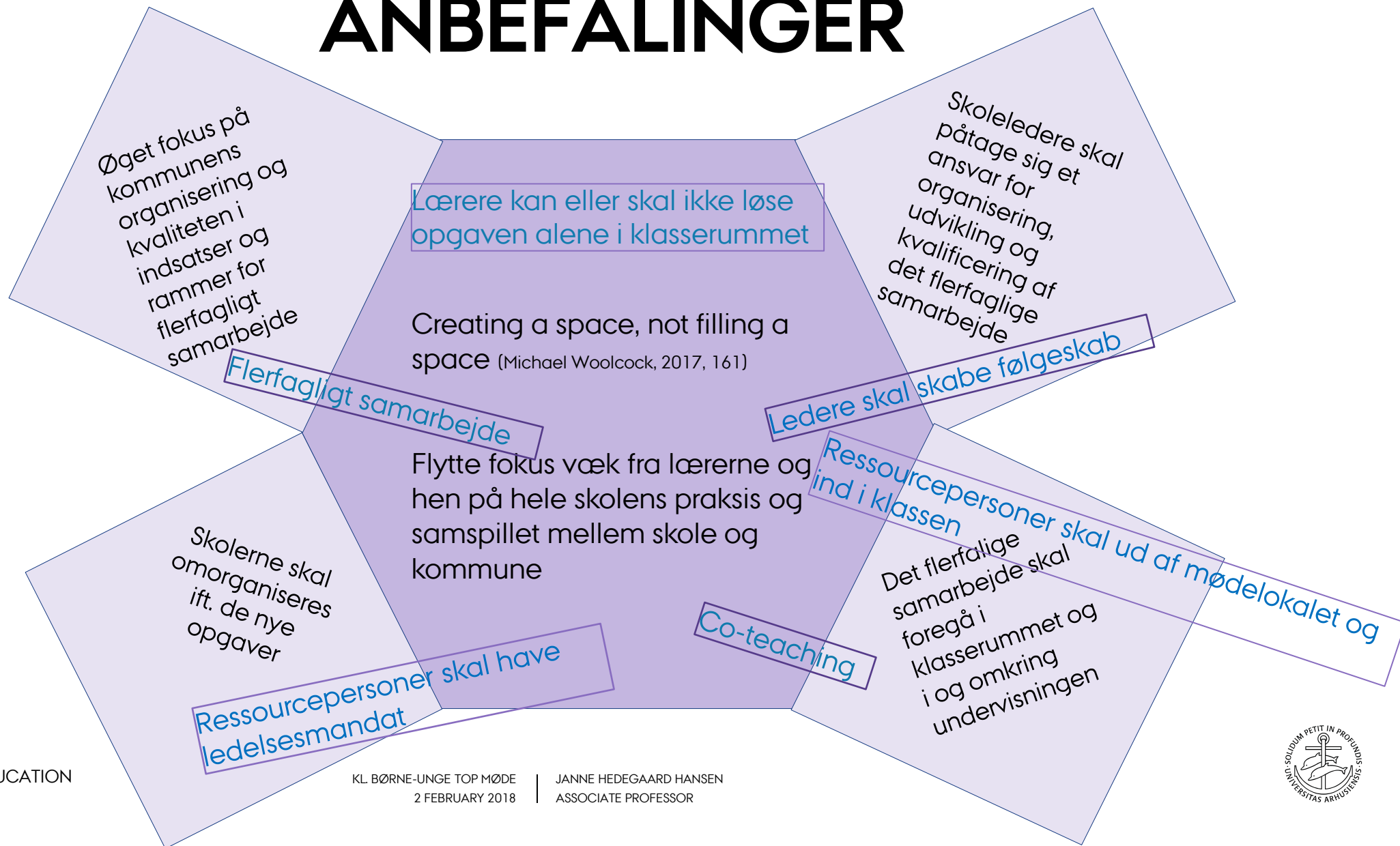

HVAD ER PÅ SPIL?

- Uklar forhandling om problem – og løsningsforståelser
- Fravær af analyse af problem- og løsningsforståelser
- Forhandling mellem det individuelle og kollektive fokuserer på det individuelle og elevens forpligtelse på fællesskabet
- Ringe fokus på, hvordan fællesskabet kan gøres mere tilgængeligt for at sikre elevens ret til deltagelse
- De professionelle faglige forståelser udfordres ikke gennem refleksion og analyse
- Værktøjer, manualer og koncepter instrumentaliseres og bidrager ikke i sig selv i særlig høj grad til kvalificering og udvikling af praksis gennem forskydning af grænsen mellem inklusion og eksklusion

ANBEFALINGER

PÅ KOMMUNALT NIVEAU

- Organisere sig på måder, som ikke blokerer for et professionelt samarbejde på tværs af relevante sektorer, til gavn for alle børns læring, deltagelse og trivsel
- Arbejde på, at relevante sektorer har et fælles og lige ansvar og løfter sin del af opgaven i relation til familier i vanskeligheder, for at understøtte barnets læring, deltagelse og trivsel
- Sikre, at der på kommunalt ledelsesniveau er et fælles og lige ansvar for alle børns læring, deltagelse og trivsel
- Arbejde for, at der skabes bedre mulighed for, at alle professionelle, der arbejder med et barn i vanskeligheder, har adgang til de nødvendige oplysninger omkring barnet og familien

Tak for jeres opmærksomhed!

AARHUS
UNIVERSITY